

Voda živá



Eva Hladíková – 27 let
eva.hladikova@skaut.cz
Vedoucí střediska
Bílý Albatros, nová členka
Ekoodboru, pracuju
v organizaci Arnika.

Voda je všude kolem nás. Potřebujeme ji každý den: na pití i vaření, pro osobní hygienu a úklid, ale také v zemědělství i průmyslu. Přístup k vodě není v České republice problém, umíme si toho však vážit? Nechte se inspirovat a zapojte téma „voda“ do programu v oddíle.

A umíme předat dětem, jak důležitá voda pro nás je? Z pohádky Sůl nad zlato všichni víme, jak krátkozrace odsoudil král Marušku, když mu řekla, že ho má ráda jako sůl. Už jako malí jsme věděli, jaké to bylo pocítit nedostatek soli, která je tak obyčejná a které je všude kolem dost. Jak těžké by pro nás bylo pocítit nedostatek vody? Ať už jakékoli, nebo „jen“ vody pitné?

Voda není rozdělena spravedlivě

Vody na Zemi není všude stejně a možná překvapí, jak málo je té pitné. Asi jen 97 % vody je slaná voda oceánů, 3 % jsou pak voda „sladká“. Dvě třetiny sladké vody jsou ukryty v ledovcích, třetina je voda podzemní. Jen 0,3 % jsou vody povrchové, z nichž až 98 % tvoří jezera, bažiny a močály, zbytek je převážně v řekách. Tolik nám říkají čísla o tom, kolik je na Zemi vody celkem.

Voda však není rozdělena rovnoměrně a spravedlivě. Zatímco např. v Evropě a Severní Americe stačí otočit kohoutkem a máme pitné vody, kolik chceme, v Africe a Asii je průměrná vzdálenost od zdroje vody 6 km. Na celém světě nemá dostatečný přístup k pitné vodě asi každý devátý člověk. Odhaduje se také, že každý den stráví ženy a děti zajišťováním vody až 140 milionů hodin. Dokonce se má za to, že voda, přístup k ní a obchod s ní bude v nadcházejícím století tím největším předmětem konfliktů ve světě.

Proč šetřit vodou, které máme u nás dostatek?

Už proto, že skaut je hospodárný a nemá s věcmi plýtvat, i když jich má dostatek. Navíc množství zásob (pitné) vody se může v budoucnu měnit. Česká republika se nachází na hlavním evropském rozvodí, což znamená, že všechna voda od nás odtéká. Pokud se nám nepodaří ji na našem území zadržet, odteče, a nebude-li pršet, nová nepřibude.

Problémem není ale jen nedostatek vody samotné, ale také její znečištění, kvůli kterému jsou dostupné vodní zdroje znehodnocovány. Znečištěná voda ztěžuje život nám i přírodě. Do odpadních vod se dostávají chemikálie z drogerie, čistících prostředků a léků (antibiotika,

hormony apod.) a ne vše se podaří v čistírnách odpadních vod odstranit. Je tedy dobré myslet nejen na to, jak vodou šetřit, ale také jak co nejvíce zachovat její kvalitu tím, že omezíme její znečišťování.

Co s tím?

22. března oslavíme Světový den vody, připomeňme si tento den i v našich oddílech a věnujme vodě program na schůzce nebo výpravě. Možností je hodně. Zjistěte, kolik vody každý člen družiny spotřebuje za týden, a výsledky mezi sebou porovnejte. Kolik vody spotřebujete na provoz vaší klubovny? Jakou činností vody spotřebováváte nejvíce? A čím ji nejvíce znečišťujete? (Tip pro ty, kdo mají rádi čísla: Zjistěte si, kolik peněz vaše středisko měsíčně zaplatí za vodné a stočné nebo jak se spotřeba vody mění v průběhu času.) Využijte body stezky z oblasti: Šetrné chování, Příroda kolem nás, Cesta vody

Aktivita na schůzku

Je dobré vědět, jak se můžeme stát šetrným spotřebitelem a vést k tomu i skauty a skautky. Není pro nás asi překvapením, že vodu můžeme šetřit tím, že:

- » Instalujeme šetrné splachovací WC nebo do nádrčky na vodu umístíme PET lahev plnou vody, čímž snížíme objem vody při každém spláchnutí.
- » Tam, kde to není třeba, použijeme dešťovou vodu místo pitné.
- » Budeme se sprchovat místo koupání v plné vaně.
- » Nádobí nebudeme mýt pod tekoucí vodou.
- » Omezíme spotřebu jednorázového zboží, na jehož výrobu je třeba velké množství vody.
- » Pijeme vodu z kohoutku, která je nejen kvalitní, ale ušetříme tím velké množství vody, která by byla spotřebována na výrobu PET lahví.

Všechny tyto věci jsou mezi lidmi známé, ale je daleko těžší pravidla dodržovat, než jen znát. Zkuste v oddíle sepsat pravidla, která můžete dodržovat, a co nejvíce se jimi



řidte. (Já občan, Svět okolo nás, Cesta vody).

Více možností, jak si vše vyzkoušet ,máme častěji doma než v klubovně, a tak si můžete vyzkoušet aspoň některou z následujících aktivit.

Měřte srážky

Když si každý z družiny zkusí spočítat svou spotřebu vody a čísla porovnáte mezi sebou, možná nepoznáte, zda je to vody moc, nebo málo. Zaznamenejte si množství srážek, které jste naměřili, a čísla porovnejte. Kolik by muselo napršet a na jak velké území, aby srážky pokryly vaši spotřebu?

Ombrometr neboli srážkoměr si můžete vyrobit poměrně snadno. Postačí vám k tomu např. láhev a trychtýř, který páskou připevníte k jejímu hrdlu. Je dobré si na láhev vyznačit stupnici (ml). Pokud nechcete srážky měřit v objemu, ale v tzv. vodním sloupci, stačí naměřený objem vydělit plochou. Mějte na paměti, že plocha, na kterou vámi naměřený objem vody dopadl, se rovná obsahu průmětu trychtýře.

Vyrobte si vlastní čisticí prostředky a kosmetiku

V běžných čisticích prostředcích a kosmetice je celá řada chemických látek, které při častém používání způsobují víc škody než užítku. Chemické látky z nich se dostávají do vody a ne se všemi z nich si čistírny umí poradit.

Zkuste si na schůzce vyrobit některé přípravky, jejichž tvorba je docela zábavná.

Aktivita na výpravu

Na výpravě je mnohem více času, který můžeme tématu vody věnovat. Vyberte si nějaký malý potok a sledujte jej postupně od pramene k ústí (nemusíte chodit přímo korytem). Na papír si můžete zakreslit, co jste v kterém místě viděli za živočichy a rostliny a co kde

do toku přitékalo nebo napadalo. Postupně tak z mapy uvidíte, jak se měnil život v okolí potoka a co na to mělo vliv.

V lékárně je možné koupit si papírky pro měření kyselosti a sledovat, zda se nějak mění s ubíhajícími metry.

Na malém potůčku zvládnete změřit třeba průtok: potok dočasně přehradte, vytvořte propust a pomocí vhodné nádoby změříte, jaké množství vody za jak dlouhou potokem protéká. Pokud máte potok blízko klubovny, můžete porovnat, jaké množství vody naměříte při jarním tání a při letním suchu.

- **Domácí prací prášek** – nastrouhejte mýdlo na praní a smíchejte jej s jednou sodou
- **Domácí aviváž** – do pračky přidejte místo aviváže ocet (nemusíte se bát, že prádlo jím bude cítit, ocet vyčichne), případně pár kapek vonného oleje
- Zkuste si někdy umýt vlasy namísto šamponem pastou, která vznikne rozmícháním hladké žitné mouky s vodou
- Pleť skvěle vyčistíte směsí ricinového a kokosového oleje

Představili jsme vám jen pár námětů na aktivitu, které vodu zkoumají především z přírodovědného hlediska. Pokud byste se jí chtěli věnovat z jiného pohledu, podívejte se např. na programy metodických listů, které pro dětské skupiny vytvořila organizace Siriri.



ODKAZY

<http://www.zazijsvet.cz/> – Metodika a pracovní listy organizace Siriri, které se týkají globálního rozvojového vzdělávání, a tedy i vody
<http://arnika.org/voda> – Podrobnější informace o ochraně vody v ČR a praktické tipy, jak na to.
www.water.org – Anglické stránky věnované vodě.



**SLEVA
50 %
NA 11 METODIK**

Získejte cenné skautské know-how výhodně. V metodikách najdete také mnoho praktických tipů na netradiční programy. Doplněte si skautskou knihovnu!

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů www.fondnno.cz a www.eegrants.cz



inzerce

skaut.cz/obchod